

La guerra civil a dues ciutats

Sofia CASTILLO GARCÍA i Olga CAMPS FERNÁNDEZ, *La guerra civil a Ripoll (1936-1939)*. Ripoll, Ajuntament, 1994, 348 pàg.

Àngel JIMÉNEZ, *La guerra civil a Sant Feliu de Guíxols (1936-1939)*. Sant Feliu de Guíxols, Ajuntament, 1995, 223 pàg.

Cap període de l'etapa contemporània espanyola no ha generat tanta producció bibliogràfica com el de la guerra civil. Preludi d'altres conflictes més generals, els tres anys d'enfrontament bèl·lic i ideològic suposaren un moment, singular i irrepètible, que marcà profundament la gent que hagué de viure'l i que condicionà tot el que passà després del 1939.

En el cas de Catalunya, la guerra civil s'insereix en un context que representa –almenys fins al 1937– el major grau d'autonomia política aconseguida en els temps contemporanis, però alhora també dins de Catalunya el procés revolucionari va desenvolupar-se amb ritmes diferents i contrastos diferenciats. D'ací la importància de la història local, necessària per subratllar la pluralitat de comportaments i d'actituds, i per recordar que la història catalana no pot confondre's amb la de la ciutat de Barcelona.

Arran del cinquantenari d'aquells fets, diverses poblacions de les comarques gironines han estat protagonistes de monografies històriques que han glossat els esdeveniments corresponents a l'etapa de guerra civil: Figueres, la Bisbal, Santa Coloma de Farners, Castelló d'Empúries, Palafrugell, l'Escala..., escrites de manera desigual, i en algun cas amb poc mètode, però sempre recercats a nivell popular per allò que contenen d'entrançable i pels noms propis que en són actors. Ara dos nous títols –emmarcats a Ripoll i a Sant Feliu de Guíxols– s'afegeixen a la llista.

El llibre de Sofia Castillo i Olga Camps, professores de secundària de l'Institut de Ripoll, es divideix en sis grans blocs temàtics: el període republicà, la guerra i la revolució, les transformacions

econòmiques, la política municipal i la repercussió dels fets de maig, la vida quotidiana a la rereguarda i la desfeta final. És un llibre detallat, que fa servir, com a fonts bàsiques d'informació, la documentació ripollesa i la premsa local, i que no presenta l'esperat capítol de conclusions a l'hora de cloure la narració.

El llibre d'Àngel Jiménez, arxiver de Sant Feliu, és més petit, però no es limita a explicar els precedents de la guerra a partir dels anys republicans, sinó que traça una panoràmica sociopolítica més reculada i extensa. Arranca, en efecte, de la Restauració, tracta amb detall les arrels del clericalisme-anticlericalisme i remarca l'actuació del moviment obrer, elements que ens ajuden a entendre millor el que va succeir després.

Pel que fa al període bèl·lic pròpiament dit, l'estudi inclou nou apartats: el republicanisme guixolenc, la teòrica duplicitat de poders, la repressió republicana, la nova estructura econòmica i social, els avatars del govern local, els bombardeigs, la vida quotidiana, la

repressió franquista i els morts de la guerra, acompanyats d'unes pàgines de conclusions. La base documental predominant és, lògicament, la de l'arxiu municipal, però hi ha incursions a d'altres fonts no guixolenques i una utilització, més acusada que en el cas de Ripoll, de la bibliografia general sobre el període.

Ambdós llibres tenen en comú –a part de l'equilibri temàtic– la importància i la qualitat de les fotografies que els il·lustren i que ajuden a certificar l'efervescència social, el llenguatge estètic del moment i l'impacte de la guerra, especialment a través de les imatges captades després dels bombardeigs, més freqüents a Sant Feliu, on produïren 53 morts, xifra de bon tros més significativa que els 14 de Ripoll.

A Ripoll, vila de la muntanya, que el 1936 tenia 7.380 habitants, amb una majoria de la població activa dedicada a la indústria tèxtil (afectada per la crisi general), el trasbals produït pel procés revolucionari va ser força més notable perquè en les eleccions municipals de 1931 i 1934 el consistori havia estat adjudicat a les dretes. El protagonisme de la CNT, la UGT i el PSUC expliquen l'aparició de premsa nova com els setmanaris *Humanismo* i *Triomf*, que serviren per canalitzar i propagar els ideals per transformar la societat ripollesa, i on les autores han trobat notícies abundants per bastir diversos capítols del seu estudi. Malgrat les transformacions econòmiques, la crisi industrial es va agreujar a mesura que passaven els mesos, i l'atur en fou la manifestació principal, perquè mancaven matèries primeres i s'havia perdut una part del mercat peninsular. La repressió contra els elements de dreta, per la seva banda, en ser més alta –en xifres absolutes i relatives– que la de Sant Feliu de Guíxols (36 i 17 morts, respectivament) és un bon reflex de les ten-

**La Guerra Civil a
Sant Feliu de Guíxols
(1936-1939)
Àngel Jiménez**

COL·LECCIÓ: ESTUDIS GUIXOLENCES

